Şile Bezi Elbise, Lületaşı Pipo

Sadeliğin ve doğallığın bu kadar ön planda olduğu bir dönemde Şile bezi ve lületaşından üretebildiklerimiz bu kadar mı?

Türkiye'de son iki yıldır tüm gençler UGG'layıp (Türkçe Agg diye okunuyor) duruyorlar. Türkiye'deki satış fiyatları ortalama 500 TL civarında olan kuzu derisinden yapılmış giyimi çok rahat botlar kapış kapış gidiyor. Tabii bu kadar talebi olan bu ürünün "çakması" da olmaz demeyin. Hem de çakması 150 TL civarında. Kızım Hazal çok istemesine rağmen pahalı olduğu için iki yıldır bana aldırmaya kıyamıyordu. Baktım kendisi de çakmasının peşinde, Londra'dan ona gerçeğini daha ucuza aldım. Sonra da bu başarının arkasındaki motivasyonu araştırdım. 1978 yılında kurulan UGG Australia, 1998 yılına kadar rahatlıkla giyilen ayakkabılar üretmiş. 1998 yılından itibaren ise pahalı ayakkabı üretmeye karar veren şirket üç yıl içinde önemli moda dergilerinde yer alırken, ABD'li Nordstrom ile yaptığı satış anlaşması ile satışları patlamış. 2000 yılında TV programcısı Oprah Winfrey'e bir çift ayakkabı göndermesi, Winfrey'in de bu ayakkabıları sevip "Oprah'ın Favorileri" içine girmesi ve 2003 yılında tekrar başka bir model ve mavi ile pembe renklerle "Oprah'ın Favorileri" bölümünde anılması artık markanın şaha kalktığını göstermiş. Aynı yıl Footwear News dergisi de UGG Australia markasını, "Yılın Markası" olarak tanımlamış. Evet Avustralya'nın en önemli ürünlerinden biri olan kuzu, inanılmaz bir katma değerle satılır hale gelmiş.

"Crocs" ise plastik görünüşlü, sandal tipli, ilk etapta albenisi olmayan bir ayakkabı/terlik karışımı. Ama çok kısa sürede halka açılıp piyasa değerini 1,9 milyar dolara çıkaran bu firmayı başarılı kılan, özel reçineyi yapan firmayı satın alarak yüksek üretim için (Çin, İtalya ve Romanya'daki üreticilerle) hazırlıklı olmalarıydı. Seamans, 2002 yılında Kanadalı bir plastik firmasının sauna için ürettiği plastik bir sandalet gördü. Sudan etkilenmeyen, hafif, bakteri tutmayan bu üründeki temel özellik reçineydi. Çünkü vücut sıcaklığıyla reçine yumuşuyor ve sandalet ayağın şeklini daha rahat biçimde alıyordu. Seamans, giyildiğinde diğer ürünler gibi kas yorgunluğu yapmayan bu ürünü kafasında daha da geliştirip üzerine büyük delikler koyup, bir de üstüne bant koyup ayakkabımsı sandalet haline getirdi. Sonra diğer iki arkadaşı ile şirketi kurup muhteşem bir dağıtım kanalı oluşturdular. Pilajlara girdiler. Kaymadığı için çocuklar için ideal hale geldi. Sterilizasyonu çok kolay olduğu için hastanelerde kullanılan vazgeçilmez bir ürün haline geldi. Hem daima yeni ürün çeşidi hem de 25 tane renk çeşidi sunarak, sahtesini üretenlerin hep bir adım önünde hareket ediyor.

Yukarıda anlattığım üç ürünün benzerliklerine bakarsak basit ama çok kullanışlı olmaları sanırım ilk tespitimiz olurdu. Bu ürünlere baktığımda aklıma Türkiye'deki iki örnek geldi: Şile bezi ve lületaşı. Özellikle tüm yaşam tarzlarında ve kullanılan eşyalarda doğallığın önem kazandığı şu günlerde bu iki "saf" malzemenin farklı tasarımlar ile alışılmışın dışında kullanımı sağlanamaz mı?

Şile bezi, el tezgahlarında 20 numara pamuk ipliğinden dokunan, tamamen Şile'ye özgü bir bez. En büyük özelliği emici olması, hafifliği ve basitliği. Ucuz olması da artı bir avantaj. Modanın en çok gençler tarafından takip edildiği ve yaygınlaştırıldığı göz önüne alınarak yapılmış "genç" tasarımlar yok. Özellikle yaz günleri için oldukça rahat olan bu malzeme ile sıcak iklimlere ve gençlere yönelik koleksiyonlar sunan markalar yaratmak olası. Geleneksel kullanım ve kesimlerden kurtulmak biraz araştırıcı ve takipçi olmak gerekir. Sevgili arkadaşım tasarımcı Özlem Yalım'ın fikri ise bu ürünün özellikle spalar için çok uygun olduğu. Emici ve sağlıklı özelliği ile, şile bezinden üretilmiş spa giysileri, örtüleri yaratılamaz mı? Ev tekstili alanında örneğin yaza yönelik nevresim takımları düşünülebilir.

Lületaşının işlenmesi elbette zanaatkarlık gerektiriyor. Ancak bu malzemeye sadece hünerli eller değince ortaya çıkan ürünler adet, işlev ve tasarım/form olarak kısıtlı kalıyor. Nemli iken çok kolay şekil alabilen bu taş üzerine her türlü deseni, kabartmayı uygulamak mümkün. Bu işlemi el becerisinden biraz daha otomotize bir sisteme geçirirsek o zaman çoklu adetlere ulaşır, örneğin, bardak altı, çok moda olan ev esansları için hazneler, taşlar (emici özelliği ile), mumluk, şamdan, aydınlatma elemanı, ofisler için masa üstü aksesuarları gibi ürünler de üretebiliriz. Emici özelliği ile, belki hem havayı temizleyen hem de dekoratif duran pek çok obje yaratılabilir. Lületaşının suyu emme kapasitesi, üzerinde direkt olarak konmuş bir bitkiyi beslemeye yetebilir mi? Mesela küp bloklar üzerine direkt konumlanmış çim blokları hayal edelim. İç mekanlarda dekoratif bir kullanım olabilirdi. Her iki malzemenin de üretim yöntemleri açısından geliştirilmesi ve tasarım açısından farklı bakış açılarına kavuşması gerekli. Çünkü her ikisi de çağdaş hayatın kullandığı eşya ve tasarımlardan uzak kalmış gibi görünüyor. Eşkişehir ve Şile'den yetkililerin aklı başında birer organizasyon ile yapacağı bir çağrıya hiç bir tasarımcının, heykeltraşın kayıtsız kalacağını sanmıyorum.

Hadi şimdi bugüne kadar yaptığımız gecelik kılıklı şile bezi elbise ve lületaşı pipodan sıyrılıp bu konuya da bir inovasyon getirelim. | BWT |

Geleneksel kullanım ve kesimlerden kurtulmak, araştırıcı ve takipçi olmak pek çok yeni ürün geliştirilmesinin önünü açabilir